

פרוטוקול מס' 44

מישיבת ועדת הכספים
יום שלישי, ח' בכסלו התשנ"ז (19 בנובמבר 1996), שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה: סילבן שלום - מ"מ היו"ר

נסים דהן
צבי הנדל
יהודה הראל
יצחק כהן
מיכאל נודלמן
אופיר פינס-פז
מיכאל קליינר
אמנון רובינשטיין
אברהם שוחט
שלום שמחון

מ"מ

חיים אורון
זאב בויס
מיכה גולדמן
שמואל הלפרט
יצחק וקנין
יונה יהב
רפאל פנחסי
מאיר שטרית
יורי שטרן

מוזמנים:

שר החינוך והתרבות זבולון המר
בן-ציון דל - מנכ"ל משרד החינוך והתרבות
אורה אביאל - משרד החינוך
מ' שגיא - משרד החינוך
עדי הרשקוביץ - משרד החינוך
דליה שפרינצק - משרד החינוך
ציפי גל-ים - הממונה על הכנסות המדינה, משרד האוצר
יעל אנדורן - משרד האוצר
ט' דולן-גביש - משרד האוצר
בועז סופר - מינהל הכנסות המדינה, משרד האוצר
נחום לנגנטל - מנכ"ל משרד התחבורה
אלי אביר - משרד התחבורה
שלמה אלישר - ס/מנהל אגף תכנון וכלכלה, משרד התחבורה
ר' בן-ברוך - משרד התחבורה
ב' טל - משרד התחבורה
ג' נאור - משרד התחבורה
דפנה עין-דור - משרד התחבורה
ישי רבינוביץ - מנכ"ל איגוד יבואני הרכב
זאב ביילסקי - מ"מ יו"ר מרכז השלטון המקומי
אבו אסבה אחמד - ראש מועצת ג'את
ראמז גראיסי - ראש עיריית נצרת
חוסין סולימן - ראש מועצת משהד

יועצת משפטית: אנה שניידר

מנהל הוועדה: איוור קרשנר

קצרנית: הילה לוי

סדר היום: 1. תקציב משרד החינוך, התרבות והספורט

2. תקנות התעבורה (תיקון) התשנ"ז-1996
(רפורמה באגרות הרכב - שלב ב')

3. תקנות התעבורה (תיקון) התשנ"ז-1996 - אגרות בדיקה במכון הרפואי
לבטיחות בדרכים. מכתב משר התחבורה מיום ג' בכסלו התשנ"ז (14.11.96)

4. בעיות הרשויות המקומיות הערביות

1. תקציב משרד החינוך, התרבות והספורט

היו"ר ס' שלום:

בוקר טוב לכולם, אני פותח את ישיבת ועדת הכספים. אני נותן את רשות הדיבור לחבר הכנסת זאב בויס, בבקשה.

ז' בויס:

אני רוצה להעלות שתי נקודות שצריכות להיות בראש מעייניהם של שר החינוך ואנשי משרד החינוך. הראשונה היא האינטגרציה. הולכת וגוברת אצלי דאגה שהאינטגרציה הפכה להיות אמירה, מס שפתיים שאנחנו משלמים ובשטח מתבצעים תהליכים ההפוכים לאינטגרציה. בחברה שלנו, שהיא כל כך מעורבת, מיותר לדבר על משמעויות החיבור יחד אבל הייתי מוסיף את הקוטביות הגדלה בחברה הבוגרת בשאלות הקיומיות שלנו. לדעתי, צריך לעשות מאמצים כדי להפגיש בין כל שכבות האוכלוסיה כבר מגיל קטן שבו מתעצב עולמם. נדמה לי שמשרד החינוך לא עומד על הדברים האלה בתוקף.

שמעתי על מקומות בהם חטיבות הביניים לא התפתחו ובתי ספר תיכוניים בהם לומדים ארבע שנים. לפני מספר ימים סיירתי עם סיעת הליכוד בקרית שמונה ובבית ספר דנציגר. נפגשנו עם צוות המורים ועם נציגי תלמידים מכיתות י' עד יב'. אחד הנושאים שעלו הוא חוסר מפגש מוחלט בין ילדי קרית שמונה לילדי הישובים מסביב. יש שם אוכלוסיה גדולה של בני קיבוצים ומושבים והמערכות נפרדות לחלוטין. בקיבוץ דפנה קיים בית ספר הר וגיא אבל אין מפגשים בינם לבין ילדי בית ספר דנציגר.

מדוע תלמידים מבתי ספר של התק"ם ותלמידים מבתי ספר בעיירות פיתוח לא לומדים יחד? מדובר על התמודדות עם בעיה תקציבית ממדרגה ראשונה, מה עוד שלא מדובר רק בחוסר מפגשים אלא בהשקעות.

א' רובינשטיין:

זה לא נכון. ישנם קריטריונים אובייקטיביים גלויים ושקופים.

י' הראל:

אני גר באזור ואני רוצה לציין שבית ספר דנציגר הוא ברמה הרבה יותר גבוהה מבית ספר הר וגיא. התועלת בחיבור בתי הספר היתה יכולה להיות לטובת בית ספר הר וגיא. גם בזרם ההתיישבותי באותו אזור יש שלושה בתי ספר: של השומר הצעיר, של איחוד הקבוצות והקיבוצים ושל הקיבוץ המאוחד. גם ביניהם אין קשר והם קטנים מדי.

ז' בויס:

בקרית גת המצב שונה. בית הספר שלנו מאכלס תלמידים מישובי הסביבה. אדוני השר, הממשלה הקודמת הקפיצה את החינוך בכמה דרגות למרות שיש לי ויכוח לגבי אפיקי ההשקעה בכמה תחומים. אני לא חושב שאת המשאבים הממלכתיים מוכרחים לפזר גם בחינוך בצורה שיוויונית. צריכה להיות השקעה דיפרנציאלית עם דגש הרבה יותר חזק על הפריפריה ועל שכונות המצוקה. שם אין כוחות אחרים שיכולים להעשיר את מערכת החינוך. צריך למפות את הארץ ועל בסיס סוציו-אקונומי בעיקר צריך להחליט היכן להשקיע יותר והיכן פחות.

א' פינס-פז:

בקרוב חלק מהחיבור הלא דתי במדינת ישראל יש חששות כבדים בשאלה: לאן פונה החינוך במדינת ישראל. אני אומר את הדברים מההיבט של ההווה הכללית של החיים המשותפים בתחומים רבים. אדוני שר החינוך, לדעתי יש לך תפקיד מפתח בשאלה הזאת בהיותך גם יושב ראש המפד"ל. אני מאד ממליץ למשרד החינוך לנקוט במדיניות ליברלית, עד כמה שאתה יכול, מדיניות שנותנת תחושה לרוב החיבור שהוא רצוי, לא מקופח ושיש לו אוזן קשבת. הטריד אותי מאד שעובדות של משרד החינוך שהחנו את רכבן במאה שערים

והלכו בלבוש לא צנוע הותקפו על כך. שיווענו לעמדה ברורה שלך בעניין הזה כי אי אפשר להבליג על דברים שאסור להבליג עליהם כי זה נותן תחושה שאין מי ששומר על המערכת.

היה לי הכבוד לעבוד במחלקת עליית הנוער בשנים של עליית משה ואני חי בתחושה שהמערכת הזאת הולכת ומתגמדת ומוטמעת בתוך המשרד. בשעתו נקבע כלל שאומר שמוסדות שלא יקלטו עולים מאתיופיה לא יוכלו לקלוט גם ילדים אחרים. לכלל זה היתה השפעה כספית קשה מאד ואני רוצה לדעת האם הוא עדיין בתוקף.

לדעתי, מה שקורה בבתי הספר לילדי העולים יש לו השפעה מכרעת על תהליך הקליטה של כל משפחת העולים. זה עניין מכריע ומשרד הקליטה לא יכול להתמודד איתו והשאלה היא האם משרד החינוך מפיק לקחים לנוכח תופעות של ילדים שלא נקלטים במסגרת בית הספר, בעיקר מסיבות חברתיות. אם בנושא זה נעשים מעשים אני אודה לך אם תתייחס אליהם.

י' יהב:

אני רוצה לגעת בנושא התרבות. קיים קונצנזוס לאומי על כך ששרת התרבות בקדנציה הקודמת עשתה מהפכה אדירה. כמות המשאבים שהוקצו לתרבות יצרו רעידת אדמה. הבנה מוחלטת של שר האוצר הקודם בעניין ושיתוף פעולה שנוצר בין כל הגורמים גרמו לכך שהמדינה עברה טלטלה ומהפכה בנושא התרבות. היתה התייחסות נכונה מבחינת הוועדות שהוקמו, הבדיקה של הצרכים האמיתיים, כגון ועדת שלח בנושא התיאטראות, שקבעה מה הוא תקציב ראוי וחבל שעכשיו אנחנו מבחינים בנגיסה לכל אורך הקו, שנובעת גם מהרשויות המקומיות.

אני לא מאלה שעצם מינויך מהלך עליו אימים. בהחלט לא. כשאני רואה שהוסיפו תקציבים משמעותיים לתרבות לחרדים - אני מברך על זה. אני נמנה על אותו אגף שמברך על זה.

נ' דהן:

איפה ראית שהוסיפו?

י' יהב:

תקרא את הכל ותראה.

נ' דהן:

אני מכיר את הספר בעל פה. בשנת '95 קיצצו 10 מליון.

י' יהב:

אני שומע שהשנה, בנושא התרבות וההקצבות למוסדות, אנחנו עומדים לפני קיצוץ דרסטי של 22 מליוני ש"ח. 22 מליוני ש"ח זאת קטסטרופה במדינת ישראל מבחינה תרבותית. אדוני השר, אתה לא יכול להצטייר כמי ששם כורת על הענף הזה. אתה חייב לעמוד בעצמך מול העניין הזה ולא לשלוח את ראש מינהל התרבות. מדובר על תרבות לכלל בית ישראל, לא משנה על איזה זרם מדובר. הגיעו להישגים בתרבות, למה לשבור אותם? אסור לשבור אותם בתכלית.

אדוני השר, אני מבקש ממך שאתה תעמוד בראש החץ, תמשיך את המגמה של הממשלה הקודמת, לא מכיוון שזאת היתה הממשלה שלי אלא מכיוון שזה היה מעשה נכון לצורכי התרבות. נכון שהיתה קפיצת מדרגה מדהימה אבל זאת מכיוון שהישוו את הצרכים המינימליים שנקבעו ע"י ועדות אובייקטיביות. אנא ממך, הקיצוץ שבו מדובר הוא מוות לתרבות בישראל.

א' רובינשטיין:

בירוחם היו תוצאות בלתי רגילות למרות שהתוספת התקציבית היתה קטנה מאד כי היא היתה ממוקדת בכוח ההוראה שעבד שם.

היו"ר ס' שלום:

יש הטעיה מסוימת בעניין של ירוחם כי הגישו פחות תלמידים לבחינות בגרות ובאופן טבעי התוצאות תהיינה יותר טובות.

א' רובינשטיין:

זה לא נכון. כל התוצאות הן אחוז משנתון. לא מסך התלמידים ולא האלה שניגשו לבחינות. משרד החינוך מפרסם את כל הנתונים, כולל ממוצעים ארציים. בירוחם היתה הצלחה אדירה לפי כל נתון. הגידול הגדול ביותר בשלוש השנים האחרונות הוא בבתי הספר הטכנולוגיים והתעשייתיים של משרד העבודה והרווחה כגון בית הספר מבואות ים ובית הספר ויצ"ו רחובות. בירוחם היה מבצע מיוחד כי הגיע אליו צוות יעודי לעניין העלאת הרמה. אחת הבעיות הגדולות של הפריפריה היא לא התקציב אלא כוח האדם בהוראה. בכל מקום ששופר בו כוח האדם, היו לנו הישגים גדולים מאד.

מנכ"ל משרד החינוך, בתפקידו הקודם, עשה שני דברים חשובים מאד. הוא הביא לפרישה מרצון של מורים בשיעור של למעלה מ-1200 מורים. אלה מורים מותשים שכבר לא רצו או לא יכלו ללמד. בנוסף לכך התחלנו בשיטה של חוזים אישיים אבל זה לא מספיק. ההסכם עם הסתדרות המורים הוא הסכם מגביל ובהסתדרות המורים יש לחץ חברתי נגד הכנסת מורה עם חוזה אישי. זאת הבעיה המרכזית של הפריפריה. צריך לפתור אותה בגדול ובצעד אמיץ. התחלנו לפתור אותה בזכותו של ראש הממשלה המנוח יצחק רבין שהסכים עם הגישה שלנו. הכיוון של חוזים אישיים צריך לקבל תיגבור.

היו"ר ס' שלום:

אני מסכים עם דבריו של חבר הכנסת רובינשטיין בכך שהנקודה המרכזית היא כוח ההוראה.

י' שטרן:

אני מאלה ששמחו מאד לדעת שהשר המר חזר למשרד החינוך. תקופתך הקודמת היתה מאד טובה וחל בה מפנה במערכת במישורים רבים. חלק מאלה שירשו את התפקיד גם המשיכו והוסיפו ואני אומר את הדברים כדי שלא תשתמע מדבריי ביקורת נגד השרים הבאים. אחד הדברים שקידמת הוא בתי ספר תל"י (תגבור לימודי יהדות). אני מקווה שגם הפעם נושא זה יקודם והוא לא ייבלם או ייבלע בתוך המגמה הכללית לתגבור לימודי יהדות כי יש לה יחודיות.

התקציב לחינוך מבוגרים קוצץ, ובאופן ספציפי קוצץ נושא האולפנים להנחלת הלשון. אני מבקש לדעת אם הקיצוץ הזה בא בעקבות חישוב של צורכי אוכלוסיה או שהוא קיצוץ לשם קיצוץ. לימודי השפה העברית באולפנים למבוגרים ולנערים, נעשים באותה שיטה ובכיתות יושבים אנשים בגילאים שונים. הכיתות ממוקדות באוכלוסיה בשלבי קליטתה הראשונים ולכן בשנות העליה הגדולה פיספסנו הרבה מאד בנושא זה. אנחנו נשארים עם זנבות של אוכלוסיות שלמות שלא למדו עברית כלל כי מיהרו לצאת לעבודה או שלמדו את השפה בצורה בלתי מספקת.

אני מכיר הרבה מאד מבוגרים שפרשו מהלימודים כי הם לא עמדו בקצב של הצעירים. אסור לנו להשאיר אנשים בורים בשפה העברית וחייבים לתת הזדמנות גם לאנשים מבוגרים ללמוד את השפה.

בהצעת התקציב לא מופיע נושא יום לימודים ארוך. אולי זה רק עניין טכני או שזה מסמל משהו.

אני מבקש לשים דגש על העלאת רמת ההשכלה של המורים. זהו תהליך אקדמיזציה לטווח ארוך ובמידת מה הוא אכן נעשה אבל הוא נעצר.

א' רובינשטיין:

הוא לא נעצר. היתה עליה במסלול תלול מאד.

י' שטרן:

אם כך אני שמח לטעות בנושא הזה. בכל זאת אנחנו צריכים להגדיר דרישות יותר נוקשות למורים וע"י כך להוביל להחלפתם בקצב מואץ במורים יותר משכילים.

אני מבקש לשים דגש מיוחד על מספר נושאים: פרויקט נעל"ה, שביתת רעב של שני ספורטאים ממכבי שלא קיבלו כספים וותיקי מלחמת העולם ה-2 מחבר העמים שמוכנים לבוא לבתי הספר ולהשתלב בחינוך הלא פורמלי בקטע הפטריוטי. זה מחנך את הנוער להתייחס אחרת לאנשים שלא נלחמו במלחמות ישראל כאן בארץ אלא בחזיתות אחרות, ויש להם תרומה לא מבוטלת להישרדות העם היהודי. נושא אחרון הוא בקשה שהפניתי לשר מבית ספר חילוני מקרית ארבע והתשובה שהתקבלה היא שיש בעיה עם מספר מועט של התלמידים. אני מבקש לקדם את הנושא.

אני מקווה שהשנים הבאות תהיינה שנים של הפחתת הצנטרליזם במערכת החינוך בישראל, שהיא אחת הצנטרליסטיות בעולם המערבי.

א' שוחט:

אני מבקש לדעת מה היה המיצוי של בניית הכיתות בשנת '96, הרשאות להתחייב, וכמה בוצע. אם אינני טועה דובר על 1500 וכמה יש השנה? אני מבין שישנה ירידה של 200 כיתות.

ב' דל:

יש מאה.

א' שוחט:

מאה כיתות נוספות מקבלים ממפעל הפיס?

ב' דל:

כן.

היו"ר ס' שלום:

אני מודה לכולם על דבריהם. אני מבקש מהשר לענות על השאלות שהוצגו היום וגם על הדברים ששמענו אתמול.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

אני רוצה להתייחס לדברים שנאמרו כאן לגבי כוח אדם בהוראה. כסף הוא תנאי הכרחי, בוודאי לחינוך, אבל לא מספיק. אני יכול לתת דוגמות של מקומות בהם הושקע כסף רב אבל הוא לא נתן את התפוקה המצופה. כוח אדם טוב הוא גורם מרכזי בחינוך ואם מורה הוא לא טוב, והוא מלמד עוד שעות, הוא לא טוב יותר שעות.

הגעתי לכאן מהצגה של בזק בבית הספר התיכון ע"ש רוטנברג ברמת השרון שנקראת תיקשוב. הוצגה לפנינו מערכת שבאמצעותה אפשר לתקשר בין בתי ספר לבין מרכזים שונים, וגם מול כל מאגרי המידע שקיימים בעולם ובארץ. אחד היתרונות של מערכת כזאת הוא בכך שניתן לתקשר ישירות בין מורים מובחרים ובין בתי הספר. התקשורת היא דו סטרית וניתן לשאול שאלות ולקבל תשובות.

ראיתי שרוב הכסף שהוקצב לחוזים האישיים נשאר וזאת משום שמורים לא התפתו בקלות לעבור מתל אביב לירוחם או לדימונה.

נ' דהן:

בירוחם היתה התנגדות לבואם של מורים עם חוזים אישיים.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

נכון. אני לא טוען שהישועה שלנו תהיה רק מחידושי האלקטרוניקה והטכנולוגיה אבל זאת בהחלט אחת הדרכים שאיתה אפשר להתקדם. זאת תכנית לא יקרה מאד אם ממילא היא מתחברת לתכנית "מח"ר 98".

ז' בויס:

אולי זה מוצא בתחום הידע, אבל הנוכחות של איש חינוך....

שר החינוך והתרבות ז' המר:

לא הצעתי שלא יהיו מורים. מדובר על מקצועות חשובים בבחינות הבגרות שבהם ניתן לבחור את המורים הטובים ביותר. זה בזמן אמת וזה חי.

ז' בויס:

נתת דוגמה של בית ספר ברמת השרון שם יש לקהילה אפשרות.

א' רובינשטיין:

התיקשוב התחיל בפריפריה.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

החמישון העליון מוציא בבית פי עשרה יותר מאשר החמישון התחתון לכן המדינה צריכה להשלים את ההפרש.

אני רוצה לענות לחבר הכנסת יהב על דבריו בנושא התרבות. תקציב התרבות קפץ פי כמה וכמה בתקופת הממשלה הקודמת, ואם בסופו של דבר תהיה ירידה בתקציב התרבות של כמה מליונים, אל תגיד שזה יהרוס את כל העניין. היתה התקדמות גדולה מאד ואין לי שום עניין לבלום את ההתקדמות הזאת, אלא להיפך, לקדם אותה.

אנחנו מדברים בהנחה שלא יהיה קיצוץ גדול בתקציב 97'. אנחנו רוצים לשמור על כל הדברים הקיימים, אבל זה רק במידה שהתקציב אכן יישאר כפי שהוא. שמעתי היום את שר האוצר אומר שדרוש קיצוץ נוסף של שני מיליארד ש"ח, ולא בתקציב הבטחון, כלומר הכוונה היא לתקציב החינוך.

נ' דהן:

דחו את הפחתת קצבאות הילדים ואת אגרת הביקור אצל רופא ויצטרכו להשיג כסף.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

כל מה שאני אומר כאן היום לא יהיה אותו הדבר אם יצטרכו לקצץ שני מיליארד ש"ח נוספים. תודה.

ב' דל:

אחת השאלות שנשאלו כאן היתה כמה תלמידים יש לכל מורה, בהשוואה למה שקיים בעולם. בשוודיה יש 10 תלמידים לכל מורה ובהודו יש 48 תלמידים למורה. ישראל נמצאת במקום סביר ולמעלה מזה ובשנת 1995 היו במערכת החינוך 14 תלמידים למורה. הכוונה היא לכל סגל ההוראה: מורה, מפקח, יועץ, מנחה וכו'. לא מדובר על נותני שרותים כגון: מזכירה, אב בית וכו'. בשלושת השנים האחרונות הוצבו כ-33 אלפי עמדות מחשב, ב-980 מתוך 2700 בתי ספר. בבתי הספר האלה יש עמדת מחשב לכל עשרה תלמידים על פי תכנית המחשב. הכוונה היא שכל מוסדות החינוך ייכנסו לשפה החדשה, לשפת המחשב.

י' כהן:

לא כולל מוסדות חרדיים, שם לא הוקצו מחשבים.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

יוקצו.

ב' דל:

תכנית המיחשוב של משרד החינוך התחילה בחטיבות הביניים. ועדת הררי מצאה לנכון שיש למחשב את מערכת החינוך קודם כל בחטיבות הביניים, ויכול להיות שזה נותן תשובה לשאלתך: מדוע לא במוסדות חרדיים. מעיין החינוך התורני ממוקד בחינוך היסודי.

י' כהן:

מעיין החינוך התורני כבר הגיע לחטיבות הביניים. בבתי ספר יסודיים כלליים יש מיחשוב ואני מדבר על העדפה מתקנת. צריך ליישר קו.

ב' דל:

כל מערכת החינוך תמוחשב, על פי התכנית שלנו, עד שנת 2001.

י' כהן:

כולל המעיינות.

ב' דל:

כל מערכת החינוך.

אני רוצה להתייחס לנושא קרן קר"ב. אין קיצוץ בקרן קר"ב וההשקעה של משרד החינוך בקרן זאת גדלה משנה לשנה לא בהתאם לתכנית המקורית, כאשר דובר על מצ'ינג.

תקציב המיכון גדל בצורה כל כך משמעותית כי עד שנת '96 כל יחידה מימנה מתקציבה היא את נושא המיכון. החל מתקציב זה, הרישום השתנה. הוא מעוגן בבסיס התקציב בתקנה 1.

הגידול בסעיף האמרכלות נובע משכירת המבנה החדש במחוז ירושלים, בכנפי נשרים, ועקב תיקצוב לא מדויק שהיה בשנה שלפני כן היה צורך להגדיל את התקנה.

א' שוחט:

בנושא קרן קר"ב אתה מדבר גם על כוונות לגבי ספטמבר '97?

ב' דל:

דיברתי על שנת הלימודים תשנ"ז.

לגבי תנאי שירות ברזרבה בשכר, הגידול הוא מול הסכמי השכר.

בנושא חינוך קדם יסודי אין שום קיצוץ אלא זה עניין של רישום בסעיפים.

הגידול בחינוך ההתיישבותי נוצר עקב המעבר של עליית הנוער ונעל"ה לתקציב משרד החינוך ואין בהם שום שינוי. כמו כן אין שינוי במדיניות קליטת אתיופים.

הגידול בתקציב מעיין החינוך התורני נובע מגידול במספר התלמידים.

בין השנים '96 ל-'97 היה גידול של כ-500 מורים עולים. הגידול המצויין בטבלה היה התחזית.

בשירות הפסיכולוגי היה גידול של 88 משרות והוא נובע מיישום חוק החינוך המיוחד שדרש מאיתנו גידול בסדר גודל כזה.

הגידול בהדרכה ובהשתלמות נובע מיישום תוכנית המיחשוב ותוכנית "מח"ר '98 שהזכרתי קודם. אין טעם בהכנסת "ברזלים" למערכת החינוך מבלי שתהיה השתלמות והדרכה למורים, שקליטת שפת המחשב קשה הרבה יותר עבורם.

י' שטרן:

בהרבה מקרים הספק של המחשבים לוקח על עצמו את ההדרכה.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

לא מדובר על לימוד תכנית המחשב אלא על תכנית המדע. אנחנו הולכים לשנות את תכנית המדע ולחדש אותה. כל מורה צריך ללמוד את החידוש במדע. החברות מלמדות את טכניקת הפעלת המחשב.

ב' דל:

בנושא מיזוג אוויר, מעבר לבעיה הכספית של הרשויות המקומיות שלא מסוגלות לתת את חלקן, כפי שדובר בנושא האחזקה השוטפת, שר החינוך פנה לקרנות מתאימים ויש לי יסוד מסוים להניח שתהיה לנו אפשרות להמשיך בתכנית, לפחות במחוז הדרום.

מ' שטרית:

למה אתם לא אוסרים על הורים לגבות כספים לרכישת מזגנים? באותו ישוב עצמו, בבית ספר בו ההורים מבוססים יש לילדיהם מזגנים בכיתות, ובבית ספר בו ההורים פחות מבוססים אין לילדים מזגנים. הבן שלי לומד בשכונה מבוססת ובכל הכיתות נרכשו מזגנים ע"י ההורים, חוץ מאשר בכיתה של בני, בה שכנעתי את כל ההורים לא לשלם. אם רוצים לרכוש מזגנים, צריך לעשות פרויקט ישובי ולרכוש מזגנים עבור כל בתי הספר בישוב.

ב' דל:

בדרך כלל זה נעשה ברמה ישובית.

א' שוחט:

אני חושב שאתם עושים שגיאה. כ-30% מבתי הספר ממוזגים ע"י ההורים וההחלטה שקיבלנו, שר החינוך ואני, היתה ללכת בהדרגה, במשך 4 שנים. לא יקרה שום אסון אם מפעל הפיס ייתן את הכסף הנחוץ. לא יכול להיות שבכל מקום יש מיזוג אוויר - בחנויות, במכוניות, בבנקים וכו' ורק בבתי הספר בהם יושבים תלמידים, אין. אנחנו מוכנים לעזור לכם בעניין, אם אתם צריכים עזרה עם מפעל הפיס.

י' יהב:

אני מאד מוטרד מהדברים שנאמרו כאן בעניין המחשבים. לא כל מערכת החינוך ממוחשבת ובכל שנה אנחנו מאבדים דור. לעולם לא יהיו תקציבים מספיקים לעניין. בחיפה אנחנו מתרימים קבלנים ואחרים לרכישת מחשבים ובצורה זו אנחנו מפנים את התקציבים. אני מבין את הבעייתיות של העניין אבל למרות זאת אני חושב שהמשרד צריך לקבוע כללים ולעודד את מגמת התרומות וכך לפנות תקציבים ממקומות שיש בהם יכולת למקומות שאין בהם יכולת.

ב' דל:

הבעיה איננה במיחשוב מערכת החינוך. לפני הכל חייבים להכשיר את המורים אחרת המחשבים יהפכו לגרוטאות שתעמודנה ללא שימוש. אי אפשר להכשיר את כל המורים בארץ בבת אחת.

נ' דהן:

הבעיה איננה ברכישת המזגנים אלא בתשלום חשבון החשמל. אם יש 20 כיתות ממוזגות עלות החשמל היא אדירה והמועצות לא תוכלנה לשלם.

ב' דל:

לגבי אולמות ספורט יש תכנית שמתגבשת אצל שר החינוך לפתרון שיכול לתת תשובה, במהלך שנת '97.

חלק גדול מהישובים ימשיכו במסגרת המוחזקות כי ההחלטה דיברה על אותם ישובים הכלולים בעדיפות לאומית א', שהם לא יירדו מהמוחזקות. השאלה לא היתה על הכסף אלא האם אותם ישובים ייפגעו מהפסקת המוחזקות. על פי החלטת הממשלה ירד הסעיף התקציבי ב-50 מליון.

י' אנדרון:

סעיף ב' של ההחלטה מדבר גם על בתי ספר וגם על הסעות.

מ' שטרית:

השתמשו במוחזקות גם למשפחתונים אחרי הצהריים.

ע' הרשקוביץ:

זה לא כלול במוחזקות.

ב' דל:

לא יהיה קיצוץ באף שעה של חינוך מבוגרים, הכל יתבצע בהתאם לצרכים, לדרישות ולקצב העליה. לא נמנע פתיחה של אף כיתה באולפנים לחינוך מבוגרים. ההערה שנאמרה, לגבי הפרדה בין צעירים למבוגרים יותר מבחינת קצב קליטת השפה, תיבדק.

בנושא יום לימודים ארוך הרישום לא נמצא כאן כי הנושא עוד לא עבר החלטת ממשלה פורמלית. אחרי החלטת הממשלה נמצא את הדרך למצוא 70 מליון ואם נתבקש, נדווח לוועדה.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

יש החלטה של ראש הממשלה ושל שר האוצר להשקיע ביום לימודים ארוך 400 מליון ובעוד חודשיים אנחנו נתחיל לפתח את זה. התכנית כולה צריכה להיות מספטמבר '97 אבל אין לנו יכולת לבצע אותה. השנה תהיה התחלה.

ב' דל:

עד לפני כעשרים שנה הכשרת מורה בישראל נמשכה שנתיים. לפני עשר שנים כמעט כל המוסדות להכשרת מורים בישראל עברו למסגרת של שלוש שנים ואנחנו נמצאים עכשיו בתהליך של אקדמיזציה. תוך חמש שנים, להערכתנו, לא יהיה מוסד להכשרת מורים בישראל שיעבוד במסגרת של פחות מארבע שנים. זאת תהיה המסגרת הרגילה של הכשרת מורים במדינת ישראל. כל מורה שיסיים את המוסד להכשרת מורים יהיה בעל תואר אקדמאי.

נ' דהן:

מספר המורים ימשיך להיות מוגבל, לפי הצרכים? היום אתם מגבילים כל סמינר למספר מורים מסוים ואז נוצר חוסר גדול הרבה יותר.

ב' דל:

בניגוד לתחושה, חשוב מה קיים באמת בשטח. יש עודף חיובי של מורים במערכת החינוך במדינת ישראל וצריך לעשות אותם טובים יותר.

י' שטרן:

מה קורה עם המצב הנתון של סגל המורים? האם הולכים להקשות על הקריטריונים? היום יש הרבה מאד מורים שבשעתם קיבלו חינוך מקוצר.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

יש הקשיה בקריטריונים בשני מובנים: 1. הסף של הכניסה לסמינרים עלה. 2. רוב הסמינרים הופכים לאקדמים. כמעט כל המורים היום הם בעל הכשרה של מורה מוסמך.

ח' אורון:

בקרב הבדואים יש מרכיב רציני של מורים לא מוסמכים.

ב' דל:

7% מהמורים הם לא מוסמכים.

בנושא החינוך המוכר הלא רשמי, לא תהיה פגיעה אלא בהתאם למה שקיים בכלל המערכת.

בית הספר הממלכתי בקרית ארבע נמצא ממש עכשיו בבדיקה כי היתה הצעה להעביר את התלמידים לבית ספר שבו נמצא עכשיו החינוך הממלכתי דתי וזה האחרון היה אמור לעבור לבניין חדש. אם יינתן לאותו בית ספר מבנה חדש זה יצור מצב שבו יהיה מבנה שיעמוד ריק.

לגבי תקציב הפיתוח - על פי המצב הקיים יש מיכסות למעיין החינוך החרדי, יש מיכסה לחינוך העצמאי, יש מיכסה לתלמודי תורה, יש מיכסה למיעוטים - לערבים ולדרוזים והסך הכל הוא 1300 כיתות. לחינוך הממלכתי והממלכתי דתי נשארות פחות מ-700 כיתות.

ש' הלפרט:

האם יש לכם תכנית לחיסול הקראוונים השנה במגזר החינוך החרדי?

ב' דל:

אותן מיכסות הן מעבר לאחוז של אותו מגזר באוכלוסיה והדבר נועד לתקן עיוותים לגבי דברים שלא נעשו בשנים שעברו. הכוונה היא לסגור פערים וזה לא ניתן לעשות בשנה אחת.

נ' דהן:

יש בעיה בנושא הקצאת הכיתות. בערים חדשות שקמות, מן הראוי הוא שמשדד החינוך יבנה את בתי הספר. בפועל מפנה משרד החינוך את ראשי הערים לרשתות, שהן עצמן לא יודעות מה יהיה הרכב האוכלוסיה באותו בית ספר, ואף רשת לא תתן מההקצאה שלה.

י' אנדורן:

תקציב הפיתוח מתבסס על הרשאה להתחייב ואתה מדבר על מזומנים. בתקציב ההרשאה להתחייב לא חל שינוי.

ב' דל:

קיימת הבנה בין משרדי האוצר, השיכון והחינוך שאומרת שכל אותן ערים חדשות המוקמות, והן מעל 3000 תושבים, משרד השיכון הוא זה שבונה את הכיתות תוך כדי בניית העיר.

נ' דהנ:

יש בעיה עם ערים הקטנות מ-3000 תושבים.

ש' הלפרט:

היה קיצוץ נומינלי של 5 מליוני ש"ח לחינוך העצמאי. האם אתם מתכוונים להחזיר את הקיצוץ הזה?

ב' דל:

זה ייבדק.

מ' קליינר:

היה גידול ריאלי גדול מאד בתקציב פיתוח מכללות. ממה הוא נובע?

ב' דל:

נושא המכללות הוא חדש ונמצא בהתהוות ולכן ברור שיש גידול.

היו"ר ס' שלום:

חברי הכנסת ישאלו עוד מספר שאלות קצרות והמנכ"ל יענה על כולן בסוף.

מ' שטרית:

אני מבקש להבהיר שאין החלטה לגבי דרך הפעלתו של יום חינוך ארוך או לגבי חלופה. לגבי מיחשוב מערכת החינוך, משרד החינוך השקיע מליונים רבים במיחשוב וכפי שציינת, יש 980 מוסדות חינוך שבהם יש מחשב לכל 10 תלמידים. לצערי הרב, אמנם יש מחשבים במערכת החינוך אבל אני לא בטוח שהם שינו בצורה מהותית את החינוך בארץ או שקידמו את המטרות שלשמן הם הוכנסו. אני חושש שיש עדיין פער גדול מאד בין מה שאפשר לעשות עם מחשב לעומת מה שעושים איתו. גם בבתי ספר בהם יש מחשבים, רוב המורים לא יכולים עדיין לגשת אליהם, פרט למורים שהוכשרו לכך.

מטרת המחשב, בין היתר, היא באפשרות לחבר את בית הספר למערכת של מידע עולמי, לאינטרנט. בכל בית ספר שיש בו כיתת מחשבים, יש במקרה הטוב קו טלפון נוסף שדרכו אפשר לחבר מחשב אחד לאינטרנט ורק תלמיד אחד יכול להיות מחובר לאינטרנט ולשאוב מידע. בדרך זו מתפספסות כל האפשרויות הטמונות במחשב, כאשר בהשקעה קטנה יחסית של כ-400 דולר, אם תוקם רשת אינטרנט, כל המחשבים בבית הספר יהיו מחוברים לאינטרנט. כל התלמידים בכיתת המחשבים יוכלו לשאוב כל מידע שהם רוצים בו זמנית. אני מעלה את הנקודה הזאת כדוגמה לכך שאמנם משרד החינוך השקיע מליונים רבים במיחשוב המערכת אך לצערי הדבר לא נעשה במחשבה תחילה. לא תכננו את היעדים שרוצים להשיג ולכן אני מציע לך ולשר ליזום בעניין זה דיון כדי לקבוע מה ייעשה עם מה שכבר נרכש ומה ייעשה בעתיד עם מה שיירכש. חבל לשפוך כל כך הרבה כסף בלי שתושגנה המטרות הערכיות והבסיסיות שלשמן נועד המחשב. תכנית הלימודים נמשכת כמקודם ולא זו היתה הכוונה. אני מציע לכם להקים צוות שיבחן מחדש את הנושא, יקבע מטרות פעולה ודרך הפעלה כי יש לזה חשיבות עצומה.

ש' שמחון:

באגף שאליו אני משתייך יש הבדלים בין שלושה סקטורים שונים: המושבים, הקיבוצים והכפרים החקלאיים. למה יש הבדלים כאלה?

ש' הלפרט:

בשנים עברו לא הכיר משרד החינוך בגידול הטבעי בת"תים אלא רק אחרי מאבקים קשים ומרים. אני מבקש לשאול את שר החינוך האם בעתיד יוכר הגידול הטבעי בת"תים באופן אוטומטי, כפי שהוא מוכר לגבי החינוך הכללי?

מ' נודלמן:

מערכת הספורט נפלה בין הכסאות והשאלה היא האם יש צורך לבנות אותה מחדש?

ב' דל:

אני חושב שהתמונה שצייר חבר הכנסת שטרית איננה מדויקת, יחד עם זאת קיים מעקב מתמיד אחר כל הכנסת המיחשוב למוסדות החינוך. אמרת שהדברים נעשו "לא במחשבה תחילה", אבל אני רוצה לציין ששר החינוך הנוכחי הקים בקדנציה הקודמת את ועדת הררי שישבו בה טובי המומחים והגו את התכנית שביצעה התחיל כעבור שלוש שנים.

מ' שטרית:

אני אתקן את עצמי: היישום איננו נכון.

ב' דל:

לגבי יום חינוך ארוך יש המלצה אבל עדיין לא נבחרה החלופה.

א' שוחט:

ראש הממשלה, שר האוצר ושר החינוך הופיעו במסיבת עיתונאים ואמרו: זאת החלופה.

ב' דל:

לגבי מושבים וקיבוצים - זה נקבע על פי תכנית המיפוי של משרד החינוך והתרבות. אין מדיניות האומרת שממוצע התלמידים בכיתה בקיבוצים יהיה קטן יותר ובמושבים גדול יותר.

אני מודיע חד משמעית שאין שום כוונה לקפח את החינוך המוכר שאינו רשמי ולא את המעין החינוך התורני.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

אני רוצה להתייחס לדברי חבר הכנסת פינס, שדיבר בצורה עדינה. אני מציע לא להחשיד שר מלכתחילה אלא לבחון אותו על פי מה שהוא יעשה בפועל. תארתי באופן כללי את התכניות שלנו, אנחנו יושבים עם כל הגורמים שמכינים את התכניות, חילונים ודתיים, בנושאים: דמוקרטיה, יהדות ואזרחות או כל נושא אחר, כאשר אנחנו מתבססים על ועדת שנער וקרמניצר. אלה שתי ועדות שאושרו ע"י שרים רבים. נכון שתלוי איך מיישמים את ההמלצות ובוודאי מי שמנהל את המשרד יש לו השפעה על

הכיוון. אנחנו לא עושים מעשים כוחניים בתנאי שאין כוחניות מהצד השני כי אחרת כל אחד מתבצר בעמדה שלו. הדברים האלה נוגעים לחברה בכלל ולא דווקא למשרד החינוך. אם רוצים ליצור אווירה יותר מפויסת בין חלקים גדולים בציבור, צריך לבחון את מערכת החינוך במה שהיא עושה ולא במה שמישהו חושד בה. אני בעד קיום פגישות מרובות בין תלמידים, בין מורים ובין מנהלים כדי ללמוד אחד על השני ולהתקרב אחד לשני. זה הכיוון שאני רוצה ללכת בו.

אני רוצה להתייחס לנושא תנועות הנוער. אני מאד מחשיב את תנועות הנוער ובהחלט חושב שהן חשובות. במשך כל השנים הן מקבלות אותם סכומים, פחות או יותר, ולא היו שינויים רבים.

ש' שמחון:

אני מוכן לעזור לך: בממשלה הקודמת הם נשחקו.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

אני לא דן במעשיה של הממשלה הקודמת. אני אעשה מאמצים להגדיל את תקציב תנועות הנוער.

הבעיה עם יום חינוך ארוך היא שיש עוד 8 שעות לימוד בשבוע וצריך לחלק אותן. למי צריך לתת אותן, אם הסכום הוא בסך הכל 140 מליון לשנה הזאת? האם רוצים לתת לכל העם, שחלק גדול ממנו לא רוצה את זה כי יש לו חוגים ואינטרנט ודברים נוספים? צריך לאתר את 200 אלף הילדים הכי עניים והדאגה העיקרית שלי, יחד עם האנשים הכי רגישים, היא לדאוג שלא יתייגו את הילדים האלה, שלא תהיה עליהם סטיגמה. אם 4-5 ילדים יישבו עם מורה במשך שתיים אחרי הלימודים ויקבלו שיעורי עזר, אני מאמין שניתן יהיה להעלות אותם ברמה.

מכיוון שאני לא מבין גדול במחשבים, ואחרי ששמעתי את דבריו של חבר הכנסת שטרית, יש בי נטיה לומר לאנשי משרדי לדון שוב בנושא זה ולראות האם הוא מנוצל נכון.

היו"ר ס' שלום:

אנחנו מודים מאד לשר החינוך ולאנשי משרדו.

תקנות התעבורה (תיקון) התשנ"ז-1996 (רפורמה באגרות הרכב - שלב ב')

היו"ר ס' שלום:

אני מקדם בברכה את מנכ"ל משרד התחבורה ואת הממונה על הכנסות המדינה. היום נקיים דיון על האגרות שעברו שינויים. בעבר חישובו את מס הקניה והאגרות על פי נפח המנוע של הרכב. יש מחשבה חדשה שאומרת שמי שיש לו רכב בעל נפח מנוע של 3000 סמ"ק אבל הרכב שווה רק 80 אלפי ש"ח, לא צריך להיענש יותר. אני מבקש ממנכ"ל משרד התחבורה להסביר את הנושא ביתר פירוט, ואחריו הממונה על הכנסות המדינה תאמר כמה דברים. בתום דבריהם נקיים דיון והצבעה.

נ' לנגנטל:

הרפורמה עליה מדובר התחילה בכלי רכב חדשים והקריטריונים לקביעת אגרות הרכב לא היו לפי נפח מנוע אלא לפי שווי הרכב. היתה הבטחה שהשלים הבאים יכללו את כלי הרכב המשומשים ואת כלי הרכב המסחריים. הטבלאות שמונחות לפניכם הקובעות את גובה האגרות הוכנו ע"י שמאים מטעם משרד התחבורה ומטעם משרד האוצר. אנחנו מגיעים לפני הוועדה הנכבדה הזאת כדי להמשיך את תהליך הרפורמה המבורכת, שהיא פרי תהליך מאומץ במשך חודשים רבים. אני מבקש מהוועדה הנכבדה לאשר את הדברים.

צ' גל-ים:

הרפורמה הנוכחית, כפי שנאמר, היא השלמה. הקונספציה של העברה למחיר רכב כבסיס לאגרה אושרה ע"י הוועדה ב-07.03.96 והופעלה ב-01.04.96. הבעיה הקשה שעמדה בפנינו היתה כיצד לסווג את 1.200 מליוני כלי רכב הקיימים, על פי המחיר. לא עשינו שמאות לכל רכב פרטי במדינה ולכן אם לאדם כלשהו יש רכב שעבר תאונה, לדוגמה, ועקב כך ירד מחירו, לא בזה העניין. אנחנו ניסינו לשחזר מצב שבו אילו השיטה היתה קיימת רטרואקטיבית וכל רכב חדש שמגיע לארץ היה ממוין לקבוצת מחיר על פי מחיר הקניה שלו, זאת התמונה שהיינו מקבלים.

יש כאן שש קבוצות איכות. הרכב הקטן ביותר הוא רכב זול, פשוט וקטן, אפילו בנפח המנוע שלו, שלושת הקבוצות הבאות כוללות רכב משפחתי זול, רכב משפחתי בינוני ורכב משפחתי מאובזר - גדול יותר, מאובזר יותר ויקר יותר. בקבוצה הבאה נכלל רכב מנהלים ובקבוצה האחרונה יש רכב יקר ומיוחד. היה קושי גדול מאד לעשות את החלוקה משום שהיא נעשתה על פי כל האינפורמציה הקיימת במחשב משרד התחבורה לגבי כלי הרכב. כתופעת לוואי של החלוקה הזאת נעשתה סריקה של האינפורמציה הכלולה במחשבים על כל כלי הרכב. הטבלאות האלה מייצגות עבודה של הרבה אנשים במשך הרבה חודשים כדי שהדברים ייעשו בצורה הסבירה ביותר.

הדפים שחילקנו היום מכילים שני עמודים. באחד מהם יש דוגמות לחלוקת כלי הרכב, על פי בקשתה של היועצת הכלכלית של הוועדה, סמדר אלחנני, אבל זו ודאי לא טבלה ממצה. בדף השני נמצאת טבלת ההמרה. אפשר למצוא בו גם אינפורמציה על מצבת כלי הרכב, איך הוא היה מפולג בעמודות, על פי נפח מנוע ואיך הוא מפולג עכשיו לפי קבוצות, מי משלם יותר ומי משלם פחות. צריך להיות ברור שזאת רפורמה אבל אנחנו לא מגדילים את סך כל הגביה אלא משנים את הבסיס של הגביה. כתוצאה משינוי זה יהיו כאלה שישלמו יותר וחלק שישלמו פחות אבל אין העלאה כללית.

נ' דהן:

יש העלאה של 3%.

צ' גל-ים:

לא, אין העלאה כללית. ההעלאה הכללית איננה בסך כל הגביה.

נ' דהן:

אם לפי הרפורמה צריך לגבות פחות - יגבו פחות. מדוע להעלות ב-3%?

צ' גל-ים:

אנחנו עושים רפורמה 0 שמשמעותה - להשאיר את סך הגביה קבוע. לא מדובר על רפורמה שמטרתה להעלות שיעורים אלא להעביר מבסיס לא הגיוני לבסיס הגיוני. אדם צריך לשלם אגרה על פי מחיר האוטו ולא על פי נפח המנוע, בדיוק כפי שלא קובעים את גובה האגרה לפי צבע המכונית. המכוניות האמריקניות נפגעו מהשיטה שהיתה נהוגה בעבר ועיקר הטרונות באו משם, אבל ההגיון הוא הגיון נכון. מי שישלם יותר הוא בעל רכב יקר עם נפח מנוע קטן לדוגמה: ב.מ.ו, מרצדס ומכוניות ארופאיות. בעלי רכב עם נפח גדול ומחיר נמוך ישלמו פחות, כגון בעלי מכוניות קוראניות, אמריקניות ועוד.

נ' דהן:

הרעיון של הרפורמה הוא טוב אבל קבעתם, ובצדק, שתהיה ועדת ערר.

צ' גל-ים:

לא קבענו שתהיה ועדת ערר.

נ' דהן:

קראתי שתהייה ועדה למי שטוען שהערך שנקבע למכוניתו לא נכון.

צ' גל-ים:

כל מי שחושב שהמחשב הכיל פרטים לא נכונים על המכונית שלו, ולפי הרשימה שמצורפת לתקנות הוא קיבל אגרה לא נכונה, יפנה למשרד הרישוי ויטפלו בבעייתו.

נ' דהן:

במסמך המונח לפניי, קבעה סמדר אלחנני שלא נמצאת כאן, לצערי, שתהיה ועדת ערר.

צ' גל-ים:

כתוב שתהיה אפשרות ערעור. אם סווגת לא נכון - יש לך אפשרות לגשת למשרד הרישוי.

נ' דהן:

אם אין ועדת ערר, הבעיה עוד יותר גדולה. במציאות הקיימת שווי המכונית לא נקבע רק לפי שנת היצור אלא גם לפי פרמטרים נוספים - האם הרכב היה שייך לחברת השכרה או לחברה ציבורית, האם הרכב עבר תאונה ועוד.

צ' גל-ים:

גם היום זה כך.

נ' לנגנטל:

אם נציין את כל הפרמטרים של כל המכונית במדינת ישראל, לעולם לא נוכל לשלוח אגרות לאזרחים הביתה ונצטרך לזמן כל בעל רכב אלינו לבדיקה.

נ' דהן:

בגלל קבוצת לחץ מסוימת משנים את הטבלה? מחר בעלי המכוניות הארופאיות יפעילו לחץ ואז שוב נשנה את האגרות?

א' שוחט:

אני מברך על העניין אבל גם אגרות הביטוח מחושבות לפי נפח המנוע.

מ' קליינר:

ברור שהשיטה החדשה צודקת יותר. נכון שהשיטה הקודמת היתה מדויקת יותר בגלל שהיא היתה טכנית. בשנה השלישית אני משלם יותר?

צ' גל-ים:

האגרה מופחתת בשנה הרביעית.

נ' דהן:

הירידות הכי גדולות במכוניות הן בשלוש השנים הראשונות.

מ' קליינר:

זה יצור מצב שבו לא יהיה כדאי לאנשים לקנות רכב מהשכרה או אחרי תאוונה. אני מבקש לדעת האם שקלתם לשנות את סקלת המיסוי ולהעלות, נניח, את הסקלה של המיסוי על כלי רכב המדורגים בטבלה כקבוצה 5 או 6.

י' כהן:

אני רוצה לברך על היוזמה אבל אני רוצה לדעת מה קורה עם מכוניות גדולות של משפחות ברוכות ילדים.

ח' אורון:

אני מברך על היוזמה אבל אני מבקש מכם לשקול שינוי אחד - יש 113 אלפי בעלי רכב עד 1000 סמ"ק שיצטרכו לשלם הרבה יותר. מדובר ב-11 מליוני ש"ח ואני מבקש שתפרסו את הסכום הזה על פני כל שאר המכוניות כדי לא לפגוע בבעלי המכוניות הקטנות.

צ' גל-ים:

כדי לעשות את מה שאתה מציע היה צריך להגדיל את מספר הקבוצות ל-7.

ח' אורון:

נכון, של מכוניות עד 1000 סמ"ק.

ב' סופר:

למשפחות ברוכות ילדים יש, בדרך כלל, מכוניות גדולות שמכילות הרבה מקומות כגון אוסטין מונטגו, מיצובישי ספייס ואגון ועוד. אלה כלי רכב המוגדרים כפרטיים. נפח המנוע שלהם יחסית קטן אך קיבולת הנוסעים גדולה לכן, מטבע הדברים, הם ישלמו באופן יחסי, פחות. אנחנו שואפים לכך שאם אדם יקנה טרנספורטר, המוגדר לצורך תקנות התעבורה כרכב מסחרי, באותו מחיר של כל רכב אחר, הוא ישלם אותו הדבר. זה יהיה פתרון למשפחות ברוכות ילדים. משרד התחבורה מבקש סף מסוים כדי ליצור תמריץ שלילי למכוניות ישנות, לכן אנחנו לא יכולים לרדת מתחת לסף שהוגדר.

צ' גל-ים:

בקשר לשאלתו של חבר הכנסת שוחט, נושא הביטוח מטופל בידי דורון שורר. הנספח לתקנות שהועבר לוועדה אינו סופי ואנחנו נעביר לכם נוסח סופי.

נ' לנגנטל:

יש יוזמה של הממשלה וגם כמה הצעות חוק פרטיות שכבר עברו קריאות טרומיות בכנסת, לגבי סוגיית כלי הרכב למשפחות ברוכות ילדים. אם משפחה קונה פיאט פונטו ומושיבה בה את כל הילדים, כי אין לה כסף לקנות רכב גדול יותר, זה דבר חמור מאד מבחינה בטיחותית. אנחנו רוצים שאדם שיש לו הרבה ילדים יסע ברכב שבו כל ילדיו יישבו חגורים.

מ' קליינר:

הנושא נמצא על סדר היום של ועדת המשנה לענייני ביטוח ובישיבה הבאה נסדיר את העניין הזה.

היו"ר ס' שלום:

אני מעלה להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת אורון.

הצבעה

בעד - 1

נגד - רוב

ההסתייגות של חבר הכנסת אורון לא נתקבלה.

היו"ר ס' שלום:

אני מעלה להצבעה את ההצעה כפי שהוגשה ע"י הממשלה.

הצבעה

בעד - רוב

נגד - אין

ההצעה, כפי שהוגשה ע"י הממשלה, נתקבלה.

היו"ר ס' שלום:

אנחנו מאשרים את הצעת הממשלה כפי שהוגשה לוועדה.

תקנות התעבורה (תיקון) התשנ"ז-1996 - אגרות בדיקה במכון הרפואי לבטיחות בדרכים
מכתב שר התחבורה מיום ג' בכסלו התשנ"ז (14.11.96)

היו"ר ס' שלום:

הנושא הבא על סדר היום הוא: אגרות בדיקה במכון הרפואי לבטיחות בדרכים. אני מבקש ממנכ"ל משרד התחבורה להציג את הנושא.

נ' לנגנטל:

על פי התקנות יש אנשים מסוימים שצריכים לעבור בדיקות במכון הרפואי לבטיחות בדרכים. מדובר במסיעי רכב ציבורי ובאנשים שעברו תאונה או ארוע.

היו"ר ס' שלום:

זאת העלאה בגובה המדד?

נ' לנגנטל:

ההעלאה היא פחות מגובה עליית המדד.

נ' דהן:

אני מכיר את הנושא וידוע לי שרוב הציבור שנזקק לשירותי המכון הוא נכים שצריך לקבוע להם האם הרכב שבו ינועו כולל מתקן הילוכים ידני או מתקן הילוכים רגיל. לאנשים נכים ומסכנים אלה אנחנו מעלים את המחיר בלי לתת להם אפשרות ללכת להיבדק באופן פרטי אצל רופא אחר. יש כאן מונופול של המכון של משרד התחבורה ללא תחרות.

נ' לנגנטל:

חבר הכנסת דהן, המיעוט שבמיעוט הפונים למכון הם אנשים שהזכרת. רוב האנשים שפונים למכון הם בעלי רשיון חדש למפעילים ציבוריים או למשאיות או אנשים שהיו מעורבים בתאונת דרכים והיתה התערבות של המשטרה. בדף ההסבר שהוגש לוועדה מצויין שתקציב המכון הוא 5.5 מליון ש"ח מההכנסות והוא הגיע לגרעון של מליון ש"ח מובנה, כי ההעלאה לא נעשתה בזמן. הם פנו אלינו לפני חודשיים בבקשה להעלות את התעריפים ואנחנו עיכבנו את זה עד עכשיו.

נ' דהן:

אפשר לתת הנחה לנכים?

נ' לנגנטל:

אני מוכן לבדוק את זה. זה מעשה שלטוני שלא ניתן להפריט אותו.

היו"ר ס' שלום:

אני מעלה להצבעה את העלאת האגרות.

הצבעה

בעד - רוב

נגד - אין

ההצעה להעלות את גובה האגרות נתקבלה.

היו"ר ס' שלום:

אנחנו מאשרים את העלאת אגרות המכון הרפואי לבטיחות בדרכים. תודה רבה

לכולם.

בעיות הרשויות המקומיות הערביות.

היו"ר ס' שלום:

נעניתי לפנייתו של חבר הכנסת סעד מאתמול בערב כדי לקיים מפגש קצרצר ולדון בבעיה קשה וכואבת של ראשי הרשויות הערביות. אני מבין שממש עכשיו מתקיימת בחוץ שביתה ומכיוון שאני לא בקי בכל הפרטים אני מבקש מאחד החברים להעלות את הבעיה. אנחנו נשמע את הדברים ואם יהיה צורך נקיים דיון בנושא בשבוע הבא.

א' אבו עסבי:

אני מודה ליושב ראש הוועדה ולחברי הכנסת שהסכימו לשמוע אותנו. אני מקווה שיגיע הזמן שבו לא נדבר על מגזרים אלא על השלטון המקומי בכללותו. אנחנו נמצאים בכשליש מסך התקציב שיש לרשויות היהודיות ואף מתחת לזה ויש לנו מצוקה של כ-400 מליוני ש"ח גרעונות מצטברים שמאד מעיקים עלינו. מכיוון שבתקציבים שלנו אין שומן אנחנו נמצאים במצוקה קשה. כדי להשוות את רמת התקציבים הרגילים אנחנו צריכים 150 מליוני ש"ח כדי להגיע לאותה רמת תיקצוב.

הבעיה העיקרית שלנו היא שאנחנו לא מגיעים לרמה של ועדת סוארי והחסר של 400 מליוני ש"ח מעיק עלינו - אנחנו לא יכולים להתקדם, חלק גדול מאיתנו לא יכול לשלם משכורות או הוצאות שוטפות וחיוניות.

אנחנו מבקשים לתת לנו 150 מליוני ש"ח תוספת לתקציבים הרגילים של שנת '97, ו-400 מליוני ש"ח לכיסוי הגרעונות. הבעיה העיקרית שלנו, לפי סקר מדגמי, היא בתשתיות ונדרשים 16 מיליארד ש"ח כדי שתהיה לנו רמת שירותים. מתוך זה 5-6 מיליארדי ש"ח לבתי ספר, למרפאות וכו'. לדעתנו צריך להכריז על תוכנית חרום של מספר שנים כדי שנוכל לצאת מבעיית הניכור המתמשכת שלנו. מדינה שיש לה תקציב של 200 מיליארדי ש"ח לא יכולה להקצות מתקציבה אחוז אחד למשך 5 שנים עבור אוכלוסיה של 20% שקופחה במשך חמישים שנה?

נ' דהן:

כמה מיסים וארנונה אתם מצליחים לגבות?

א' אבו עסבי:

תלוי איך מחשבים את זה. פעם נהגו לחשב את זה מההיטל ואנחנו מגיעים ל-80% או ל-100%.

ר' גראיסי:

לפי הנוסחה של דו"ח סוארי, נקבעה רמה מסוימת של הכנסות, על פי הרמה הסוציו-אקונומית של כל רשות. בכל רשות נקבע כמה היא צריכה לגבות לנפש בשנה. הגביה אצלנו, על פי הנוסחה הזאת, לא נופלת מהמוצע הארצי. זה בדוק וגם משרד הפנים לא מעלה ספקות בנושא זה.

בשנת '94, אחרי מאבק גדול ומשותף עם השלטון המקומי, הגענו להסכם עם שרי האוצר והפנים שהיו בו שלושה סעיפים. דובר על תוספת של 150 מליוני ש"ח בבסיס התקציב הרגיל, ל-3 שנים. זה בוצע. סוכס על הקמת ועדה שתגדיר את הפערים ותציע תכנית לשרי האוצר והפנים לגישור על הפערים. הוועדה הוקמה וקיבלה כתב מינוי רשמי שנחתם ע"י מנכ"ל משרד הפנים בשם שר האוצר וראש הממשלה שהיה אז גם שר הפנים. הוועדה טורפדה ולא פעלה במתכוון כי ידעו מראש את תוצאותיה, ואיזה תקציב צריך להקצות כדי לגשר על הפערים. בשנים '94 עד '96 היה צמצום פערים אבל לשנת '97 אין המלצות ועדה ואין קידום.

היו"ר ס' שלום:

מה היא עמדת משרד הפנים?

ר' גראיסי:

במשרד הפנים אמרו לנו שמהמקורות העומדים לרשותם כיום אין להם אפשרות להקצות לנו אגורה נוספת.

היו"ר ס' שלום:

מה היא עמדת משרד האוצר?

ר' גראיסי:

אנחנו לא יודעים.

ח' סולימן:

על פי ההסכם שנחתם עם הממשלה ולאחר בדיקה נוספת של הנתונים התברר שחסרים לנו 89 מליוני ש"ח שלא הועברו לרשויות הערביות, וזאת מתוך ה-150 מליוני ש"ח שסוכם עליהם עם האוצר.

נ' דהן:

מדובר על הצמדה וריבית?

ח' סולימן:

לא, בכל שנה היה גרעון מסוים שהגיע, בסופו של דבר ל-89 מליוני ש"ח. כמו כן נודע לנו ממקורות בוועדה הזאת ש-16 מליוני ש"ח מתקציב המגזר הערבי הועברו לעיריית ירושלים. לצערי הרב, כל חברי הוועדה הצביעו בעד העברת הכספים לעיריית ירושלים.

ח' אורון:

אני הצבעתי נגד אבל אני רוצה שתדע שאלה כספים לפיתוח כבישים בנתיבי איילון ובנתיבי הגליל.

היו"ר ס' שלום:

הסכום הזה יוחזר לכם בשנה הבאה.

א' שוחט:

עיקבנו את הסכומים כי הם נשארו במשרד התחבורה. בשעתו אמר מנכ"ל משרד התחבורה שה-16 מליוני ש"ח יוחזרו מעל התקציב של שנת 97' כי כרגע אין יכולת ביצוע. המנכ"ל התחייב על זה לפרוטוקול, אחרת היינו מנהלים מאבק על כך שסכום זה לא יועבר.

א' אבו עסבי:

אני מאד מתפלא על הדברים שנאמרים כאן. יש תביעות משפטיות נגד נתיבי הגליל על כך שהם לא משלמים את מה שהם עשו והם חייבים כבר שנתיים הלאה.

ח' סולימן:

במקרה כזה חובה עליכם להזמין אחד מאיתנו שיסביר לכם שיש תכניות.

היו"ר ס' שלום:

עד סיום שנת התקציב הזאת נשארו חודש וחצי ואי אפשר היה לנצל את התקציב הזה בזמן כל כך קצר.

ז' ביילסקי:

אני רוצה לדבר בשבחו של המגזר הערבי. התפרסמו נתונים לגבי עשירונים שונים ואני לא יודע כמה מחברי הוועדה היו בג'סר א-זרקה, אבל הפער קיים מהקמת המדינה ואין ספק שגם בנושא הארנונה יש פער גדול שצריך להדביק. הצדק צריך להיעשות ולהיראות וכפי שאנחנו דורשים מהמגזר הערבי ארנונה, התייעלות וכל הדברים שאנחנו דורשים מעצמנו, אנחנו צריכים לומר שהאזרח הערבי שווה בכל דבר לכל אזרח אחר במדינת ישראל.

המרכז לשלטון מקומי מייצג את כל הרשויות המקומיות במדינת ישראל, כולל את המגזר הערבי. אדוני היושב ראש, ועדת סוארי קבעה סרגל חישוב שקובע כמה מגיע לכל אחד וכולם מסכימים איתה. המגזר הערבי עדיין מפגר אחר המגזר היהודי בקיום המלצות ועדת סוארי ואם נצליח תוך שנתיים-שלוש לקבוע מסגרת של השוואת התנאים ברשויות, נוכל לבוא לעצמנו בתביעות. ראש הממשלה התחייב בפנינו לתת לנו תשובות לבעיות שלנו תוך שלושה שבועות, ועברו כבר שבועיים וחצי.

א' שוחט:

אני מציע לקיים דיון עם משרדי הפנים והאוצר בנושא.

היו"ר ס' שלום:

אנחנו לא ערוכים לתת תשובות כי אין לנו תשובות בנושא. אני מציע לקבל את הצעתו של חבר הכנסת שוחט ולקיים דיון משותף עם המשרדים הנוגעים בדבר. יושב ראש הוועדה אינו בקו הבריאות אבל אני אפגש איתו בהקדם ואני מקווה שנוכל לקיים דיון תוך מספר ימים. יכול להיות שהדיון יתקיים בוועדת המשנה לענייני הרשויות המקומיות שתטפל במקרה הזה באופן נקודתי. אני מודה לכם שבאתם ולצערי אין לי תשובות לתת לכם. מאחר ואנחנו רוצים לפתור את הבעיה נעשה הכל כדי לקיים את הדיון כמה שיותר מהר. תודה רבה לכולם, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:10.